kormányhatározat 10-es cikkelyét. Ezentúl a könyvvizsgálók, mérlegképes könyvelõk és a hasonló tevékenységekkel foglalkozó kereskedelmi egységek a kereslet-kínálat függvényében határozzák meg szolgáltatási tarifáikat.

8.3. A 97/2000. sz. kormányrendelet (330/2000 sz. H.K.) tartalmazza a hitelszövetkezetek mûködési szabályait. A 4-es és 6-os, a Nemzeti Bank által kiadott szabályozás szerint a hitelszövetkezeteknek legalább 150 milliárd lej alaptõkével kell rendelkezniük (448/2000. sz. H.K.).

8.4. A 22/2000-es, Nemzeti Bank által kiadott körlevél (453/2000. sz. H.K.) szerint 2000. december 15-tõl az 1994-ben kiadott 10 000 lejes bankjegy értékét veszíti.

Pásztor Csaba

R E N D E Z V É N Y E K

Kis- és középvállalkozások a Kárpát - medencében 2000. október 6 –7., Kolozsvár

A kolozsvári Diakónia Központban rendezett konferencia megnyitó beszédét Mátis-Halmágyi Jenõ EVE-alelnök tartotta, aki az erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és anyaországi vállalkozások, vállalkozók közötti összefogás szükségességérõl beszélt.

Az elsõ elõadó Németh Zsolt, külügyminisztériumi politikai államtitkár volt. Elõadásában kifejtette, hogy elsõrendû a gazdaság fellendítése, csak utána jöhetnek a nyelvi, politikai és etnikai problémák.

Beszédébõl kiderült, hogy a vállalkozókat nem a nyelvi közösségek érdeklik, hanem a multikkal való kapcsolatteremtések, beszállítások, pontosabban az alacsony ráfordítással megszerezhetõ pénz. Ennek hatását csökkenteni lehet a következõképpen: közös gazdasági érdekeket kell létrehozni a magyarországi és határon túli régiók között. Ezt segítené a Széchenyi-terv.

A státustörvény az utóbbi idõben hosszú vitákat váltott ki. A határon túli magyarok keveslik a státustörvényt, míg Magyarországon sokallják. Jelenleg a kérdés így tevõdik fel: mi történik a státustörvény után?

Az elõadássorozatot dr. Pongrácné Csákvári Marianna, a Gazdasági Minisztérium helyettes államtitkára folytatta, tájékoztatót tartva Magyarország makrogazdasági helyzetérõl. A közölt adatokból kitûnik, hogy Magyarországon a GDP kiegyensúlyozott növekedést, az infláció csökkenõ tendenciát mutat. Erre az évre 9,5%-os inflációra van kilátás. Az ipari termelés gyors növekedést mutat, az export pedig 1992 óta megduplázódott. Ennek fõ oka: a multinacionális cégek részérõl megvalósított zöldmezõs beruházások. A beruházásokban elsõsorban a jármûipar és a beszállítóik, valamint az elektronikai vállalatok vannak jelen. A megtermelt GDP-nek 55%-át a multinacionális vállalatok biztosítják, 45%-át pedig a kis- és középvállalkozások. A Széchenyi-terv ennek a fejlõdésnek a továbbvitelét célozza meg. A terv hét fõ programot tartalmaz: vállalkozásfejlesztési program, kutatás és fejlesztés, információs rendszerek kidolgozása, a turizmus továbbfejlesztése, regionális gazdasági fejlesztés, a közlekedés infrastruktúrájának fejlesztése, lakásprogram.

Hernádi Zsolt, az ÚKK Kuratórium elnöke elõadásában elmondta, hogy Romániában Magyarországról 160 millió forint értékû tõkebefektetés történt, amibõl 71 millió forint csak a MOL beruházása. Hangsúlyozta, hogy nyelvünk, múltunk ugyanaz, ezt pedig az üzleti életben nem igazán használtuk ki. Ezt a lehetõséget segíti elõ a megújult Új Kézfogás Közalapítvány.

Szabó Tibor, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke szerint tevékenységük legfontosabb részének tekintik, hogy megpróbálnak lobbyzni a gazdasági, közigazgatási kérdésekben a határon túli magyarok érdekében. A HTMH nézete szerint a Széchenyi-tervnek célja a gazdasági szerepvállalás, a versenyképesség javítása, az életképesség növelése. Prioritást élveznek a következõ megoldásra váró problémák: a mûködõ tõke exportja, piaci lehetõségek kihasználása és az információcsere. Ezt segítik elõ magyar – román vállalatalapítások, cégfelvásárlások, a munkaerõ képzése, azonos nyelvismeret és használata segítségével.

Szabó Ottó, a Külügyminisztérium Regionális Gazdasági Együttmûködések Fõosztályának vezetõje arról beszélt, hogy az idén Magyarország tölti be az eurorégiók elnökségi tisztjét, amely nem kis elõnnyel járhat. Jelenleg 30 eurorégió mûködik, ebbõl kilenc érinti Magyarországot.

Miért fontos a regionalizmus? Azért, mert ezek a helyi önkormányzatok céljait valósítják meg, valamint hagyományos csatornák kiaknázása mellett euro-támogatásokat is igénybe vehetnek.

Kerekes Gábor, a Romániai Országos Regionális Fejlesztési Ügynökség alelnöke szerint nálunk a régiófejlesztés állapota még új, az 54/1994-es törvény biztosít jogi keretet ennek a társadalmi gazdasági jelenségnek.

Singlovics Béla, az Eximbank Rt. vezérigazgató-helyettese elmondta: az Eximbank célja a kis- és középvállalkozások számára hitelnyújtás, export-import tevékenységek finanszírozása.

Dr. Váradi Zoltán, a Corvinus Rt. vezérigazgatója elõadásában elmondta, hogy az intézet fõ feladata: a kockázati tõke befektetése, befektetési tanácsok, lehetõségek ismertetése. A cél olyan gazdasági integráció létrehozása, amely szorosabbá teszi a határon túliak és az anyaország közötti kapcsolatot.

A rendezvény, amely a múlt évi hasonló budapesti rendezvénynek a folytatása volt, a kárpát-medencei kis- és középvállalkozók számára hasznos vállalkozási lehetõségeket tárt fel.

A rendezvény szervezõi: az Új Kézfogaás Közalapítvány (ÚKK) és az Erdélyi Vállalkozásfejlesztési Egyesület (EVE) voltak.

Mátis-Halmágyi Jenõ

A közösségfejlesztés szerepe a vidékfejlesztésben

RIF-berkekben „divatos” téma a vidékfejlesztés, az idén lezajlott események pedig bizonyítják, hogy a közgazdász ifjak nem csupán csodálják a gyönyörû „divatlapokat”, hanem „szabni és varrni” is megpróbálnak. Ez talán nem egy tudatos és megfontolt szakmai önképzõ folyamat, de mindenképpen szükségszerû válasz a jelen kihívásaira.

E szakmai mozgalom elsõ jele a májusi Civil Fórum keretében a többnyire ifjak által szervezett Gazdasági Szekció is, amelynek témája a *Vállalkozók szerepe a vidékfejlesztésben* volt. Nem sokkal ezután a RIF két kistérségfejlesztési projektet dolgozott ki. Az egyik a Szék – Füzes, másik pedig a Nyárád menti Bekecsalja kistérség felmérését és fejlesztési stratégiájának a megvalósítását tûzte ki célul. A projektek végcélja azon tanulmányok elkészítése, amelyek segítségével megpályázhatóvá válnak az Európai Uniónak vidékfejlesztésre szánt forrásai. Mindkét tanulmány megvalósítását nagymértékben támogatja az Új Kézfogás Közalapítvány. A fiatalok vidékfejlesztési szándékának másik bizonyítéka, hogy a RIF által meghirdetett pályázati felhívásra 5 vidékfejlesztéssel kapcsolatos szakdolgozat érkezett be. Úgy tûnik, hogy a jelentõs összegû díjakkal munkára serkentett ifjak tartalmas munkákkal jelentkeztek.

A vidékfejlesztési mozgalomba illeszkedik be az október 12-én **A közösségfejlesztés szerepe a vidékfejlesztésben és az EU gyakorlatában** címmel Kolozsváron tartott elõadás is. Vercseg Ilona, a budapesti Magyar Közösségfejlesztõk Egyesületének titkára, a szakma egyik legjelentõsebb képviselõje kb. 30 személynek tartott elõadást a szakma általános elveirõl, a magyarországi tapasztalatokról, a demokráciáról, a globalizációról, a fenntartható fejlõdésrõl és a közösségformálás vidékfejlesztésben játszott szerepérõl. Egy rövid bevezetõ elõadás után az elõadó – azért, hogy a hallgatók minél inkább választ kaphassanak az õket érdeklõ kérdésekre – dialógussá változtatta elõadását, így kötetlen eszmecsere alakult ki a résztvevõk között. Éppen emiatt a továbbiakban nem törekszem az elõadás idõbeni lezajlásának leírására, hanem a beszélgetés során lecsapódott következtetéseket foglalom össze.

Mostanában, a „pénzisten” által uralt világunkban, a jólétet csupán gazdasági mutatókkal mérik, pedig a fejlõdés nem kizárólag az anyagiak mennyiségi felhalmozását jelenti. A fejlesztés nem önmagáért van, nem azért fejlesztünk, mert egy fejlett település jobb, mint egy fejletlen, hanem azért, hogy az életminõség növekedjen. Ez pedig nem feltétlenül gazdasági növekedéssel érhetõ el. A gazdasági fejlõdés csak egyik eleme az igen komplex fejlõdési folyamatnak, ahol az ember és környezete közti harmonikus kapcsolat, a biztonság, a tartós mûködõképesség, a fejlõdés fönntarthatósága legalább annyira fontos eleme a fejlõdésnek.

Az életminõség szintetikus minõségi fogalom. Ha meg akarjuk tudni, mit jelent az életminõség egy adott közösségnek, akkor azt a közösségtõl kell megkérdezni. Ezek tulajdonképpen értékfogalmak, és annak függvényében változnak, hogy milyen értékrendszert vállal fel egy adott közösség. Tehát a fejlesztés cél- és prioritásrendszerének meghatározásánál figyelembe kell venni az illetõ közösség igényeit és véleményét. Kívülrõl lehet ugyan forrásokat szerezni a vidékfejlesztéshez, de ha azt nem a közösség érdekeinek és elképzeléseinek megfelelõen

használják fel, akkor a közösség nem járul hozzá a fejlesztéshez, a pénz elköltésével pedig akár rosszabbá is válhat a helyzet. Ezt példázza a Harmadik Világban az Amerikai Egyesült Államok Fejlesztési Ügynöksége által végzett rengeteg fejlesztési kísérlet, melyek rendre csõdöt mondtak.

A fejlesztés csak akkor követi az emberek érdekeit, ha a folyamatba aktívan bekapcsolódik a lakosság is. Ez pedig már egyenértékû a vidékfejlesztés közösségfejlesztõi szempontból való meghatározásával. Vercseg Ilona szerint a közösségfejlesztés elsõsorban a települések, térségek közösségi kezdeményezõ- és cselekvõképességének fejlesztését jelenti. Ebben kulcsszerepe van a polgároknak, ezek közösségeinek és hálózatainak, valamint a helyi szükségletek mértékében a közösségfejlesztõknek is, akiknek bátorító-ösztönzõ, informáló, kapcsolatszervezõ munkája életre segítheti vagy kiegészítheti, megerõsítheti a már meglévõ közösségi erõforrásokat. A közösségfejlesztési folyamat a lakosság aktivizálásával, a problémák felismerésével kezdõdik, ezt követi a gondok nyilvánossá tétele, melynek során egyre többen kapcsolódnak a folyamathoz, és eljutnak a közösségben megfogalmazódó feladatok felismeréséhez, tervezéséhez és közösségi megoldásához.

Összegzésként pedig következzék David C. Korten híres definíciója, amely szerint „a fejlesztés egy folyamat, amelynek során egy adott társadalom vagy régió tagjai növelik személyes és intézményes lehetõségeiket az erõforrások mozgósítása és menedzsmentje terén. Célja: fenntartható és méltányosan megoszló, saját törekvéseikkel összhangban levõ életminõség-javítás.”

Egri István

Nyári pénzügyi szakmai tábor – Veszprém – Torockó 2000

Az idén is sor került augusztus 4 – 18. között a már hagyományszámba menõ veszprémi pénzügyi tábor megrendezésére. A hatodik ízben megtartott színvonalas rendezvényt a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Széchenyi István Szakkollégiumának egyetemi és Ph.D. hallgatói szervezik.

A tábor résztvevõit szakmai pályázatok alapján választották ki. A 18 résztvevõ diák közül 17 erdélyi (szatmári, nagyváradi, kolozsvári, temesvári, székelyudvarhelyi) és egy vajdasági (szabadkai) diák volt.

Pénteken (aug. 4-én) a szakmai tábor egy hétvégi szabadprogrammal kezdõdött, és a következõ hétvégén folytatódott. A borkóstolás, a különbözõ helységek (Tapolca, Keszthely, Badacsony) nevezetességeinek meglátogatása, fürdés a Balatonban több ízben megismétlõdõ szabadprogramot (kikapcsolódást) jelentett. A kikapcsolódást viszont intenzív szakmai képzés fûszerezte. Hétfõn és kedden Polgár Éva Katalin, Ph.D. hallgató tartott elõadást a pénzügyi eszközök árazásáról, ezen belül a diákok jelen- és jövõértékek számítását gyakorolták.

A résztvevõk megismerkedtek az általános pénzügyek három aranyszabályával:

1. A pénzügyekben az a pénz, amit a múltban beruháztunk, már nem számít (elsüllyedt költség).
2. A mai pénz értéke nagyobb a holnapi pénz értékénél.
3. Egy biztos jövõbeni dollár jobb, mint egy bizonytalan mai.

Ezek után következett a Fisher-féle szeparációs elv megtárgyalása, mely szerint egy társaság értéke független a befektetõk befektetési szokásaitól. Egy vezetõnek a célja az, hogy maximalizálja a vállalat értékét. A következõ fejezet a különbözõ kamattípusok bemutatása, folytonos kamatszámítás és az ezekkel kapcsolatos feladatok megoldása volt.

Hétfõn, ebéd után, az elõadó rátért a speciális pénzáramlások ismertetésére; ezen belül az Örökjáradék (C/r), Növekvõ tagú örökjáradék [C/(r-g)] és az Annuitás C*[1/r-1/r*(1+r)t] fogalmát, képleteinek levezetését, illetve ezekkel kapcsolatos feladatokat ismertek és oldottak meg a diákok.

Kedden délelõtt a kötvények típusairól, jellemzõirõl, illetve árazásukról hangzott el elõadás. Köztudott, hogy a kötvények egy hitelviszonyt testesítenek meg, lejáratukkor a névértékükhöz konvergálnak, vagyis az utolsó kifizetésnél a kamatok után már csak a névértéket kell visszafizetni. Ismertetésre került a belsõ megtérülési ráta fogalma is (IRR), ami egy adott tevékenység saját hozamát jelenti. Délután a részvényekrõl, mint részesedést biztosító és tulajdonviszonyt megtestesítõ eszközökrõl folytatódott a képzés. A részvény pénzáramlásaival kapcsolatosan a diákok az árfolyamokból származó nyereség-, veszteség- és osztalékszámításokat végeztek, megismerkedve néhány fontos részvénymutatóval: pl. EPS (earnings per share) - egy részvényre jutó nyereség; ROE (return

on equity) - saját tõkére jutó nyereség; por (pay out ratio) - osztalék kifizetési ráta (DIV/EPS); g - osztalék növekedési üteme ((1-por)*ROE). Minden egyes elméleti rész megemésztését több tucat feladat megoldása segítette, hozzájárulva ahhoz, hogy a tábor végére a diákok otthonosan mozogjanak a pénzügyek berkeiben.

Szerdán Balogh László, a BKÁE pénzügyi tanszékének adjunktusa tartotta elõadását az értékpapírok hozamáról, a tõkepiacon jelenlevõ kockázatokról, illetve ezek kezeléséről. Kitért a különbözõ befektetések alkotta portfoliók hozamára, ezek egyedi- és szisztematikus (piaci) kockázatának párhuzamba állítására, illetve arra, hogy hogyan lehetne ezeket csökkenteni. Az egyedi kockázat kiküszöbölhetõ a portfolió elemszámának növelésével. Balogh László ismertette a különbözõ hitelek fajtáit, közöttük a lombard hitelt is, amely olyan, mint a záloghitel, csak nem aranyat, értéktárgyakat teszünk zálogba, hanem értékpapírokat. Hangsúlyozta továbbá, hogy a részvények árfolyama egyetlen egy jogi okból kifolyólag nem lehet negatív, és ez a korlátolt felelõsségvállalás, ami egy adott részvénytársaság tulajdonosait (részvényeseit) terheli. Egy néhány portfolióhozam és piaci kockázatszámítás után befejezõdött a szerdai szakmai program.

Csütörtökön a meghívott elõadó dr. Száz János, a BKÁE pénzügyi tanszékének professzora volt. Elõadásának témája: „Pénzügyi termékek”. A kötvények (kockázatmentes államkötvények), a részvények, amelyek a kockázatos papírok csoportjába tartoznak, illetve a derivatív (származtatott) termékek képezik a pénzügyi termékek halmazát. A kötvények vizsgálata esetén az állam által garantált – ez által kockázatmentesnek tekinthetõ – értékpapírokat veszik figyelembe; ezek árazásánál, jelenérték számításánál az idõtényezõ játssza a legfontosabb szerepet. A részvények esetében minél diverzifikáltabb a portfolió, annál kisebb piaci kockázattal kell számolni. A derivatív eszközök létrejöttének legfõbb oka az értékpapírok kockázatának kiküszöbölése. Továbbá, a vagyonhasznossági függvény csökkenõ mértékû növekvõ tendenciája az ember (átlagos befektetõ) azon pszichológiai magatartására utal, mely szerint kevesebbre értékeli azt a plusszt, amit kap, mint azt a mínuszt, amit elveszít.

Száz János elõadását a határidõs ügyletekkel folytatta, melyeknek fõ tárgyát azon származtatott pénzpiaci termékek képezik, amelyek a tõzsdén kívüli (forward), tõzsdei (futures), illetve opciós ügyletek során kerülnek forgalomba.

Pénteken Balogh Csaba, Ph.D. hallgató, a pénzügyi tábor egyik szervezõje vezetésével a diáksereg számítógépeken, EXCEL felhasználói környezetben gyakorolta az értékpapírok árazásával, hozam- és kockázatszámításával, illetves különbözõ pénzpiaci mutatókkal kapcsolatos feladatokat.

Szombaton lezajlott az évente megszervezett Balaton Átúszás. Erre a rendezvényre a táborozóink közül is beneveztek és négyen helyt is álltak.

A veszprémi tábor második felében a résztvevõk egy banki szimulációs csapatmunkával folytatták tevékenységüket Balogh Csaba vezetésével. 3-4 személyes csapatokat alkottak, ezek mindenike egy ún. bankot képezett, amely feladata a legésszerûbb döntéseket hozni egy élethû pénzpiaci környezetben. A csapatmunka négy napig tartott, ez alatt az „öt megalakult bank” mindenike fokozta jövedelmezõségét és növelte piaci részesedését.

A veszprémi tábor egy búcsúesttel zárult, majd egy kibõvített jelenléttel Torockón folytatódott, a KGK szervezésében, október 6 – 8. között. A Széchenyi szakkollégistákkal együtt összegyûlt kb. 50 diák a torockói Ifjúsági és Szabadidõ Központban. Szakmai szempontból két csoportra osztották a résztvevõket: a veszprémi táborban valaha is résztvevõket haladó, a többieket kezdõ csoportba sorolták. A kezdõ csoportnak Balogh Csaba és Polgár Éva Katalin tanította meg a Veszprémben már elhangzott pénzügyi alapfogalmakat. A haladók ismételtek Nádasdy Bence Ph.D. hallgatóval, majd Vasövi Ági és Kuti Attila, a vállalati pénzügy tanszék demonstrátorai elõadásában az opciók és binomiális opciók árazásáról tanulhattak, gyakorlatok megoldásával mélyítve el ezeket.

Balla Andrea, a Pécsi Tudományegyetem tanársegédje a tõkestruktúra döntésekről tartott elõadást, majd hatékonysági és jövedelmezõségi pénzügyi mutatókkal kapcsolatos feladatok következtek.

A pénzügyi tábor második (torockói) fordulója szórakozással és bulival ért véget. A magyarországi szervezõk már gyûjtik a pénzalapot a 2001. évi veszprémi pénzügyi tábor megszervezésére, és biztosítottak bennünket arról, hogy a közelgõ tábor legalább annyira sokrétû és színvonalas lesz, mint az idén. Ifjú közgazdászhallgatók, ne hagyjátok ki ezt a lehetõséget!

Sükösd Attila